

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЗАМЕНТЕЛЕЙ МОЛОКА ПРИ ВЫРАЩИВАНИИ РЕМОНТНЫХ ТЕЛОК МОЛОЧНОГО НАПРАВЛЕНИЯ ПРОДУКТИВНОСТИ

Админ А.Е., Институт животноводства УААН

В научно-производственном опыте установлено, что использование заменителя молока «Кальволак» влияет на интенсивность роста в первый год жизни животных, но в последующем они не имеют существенных отличий в развитии и не уступают в молочной продуктивности. Удой за 305 дней лактации у коров, при выращивании которых в состав молочных кормов кроме молока включали обрат и ЗЦМ «Кальволак», составляла 5142 кг с содержанием жира 3,56 %, что превышало соответственно на 198-208 кг и на 0,04-0,34 % ровесниц других групп.

Ключевые слова: тёлки, технология выращивания, заменитель молока, молочная продуктивность.

ARTIFICIAL MILK USE DURING THE DAIRY REPLACEMENT HEIFERS GROWING

Admin A.; Institute of animal science, UAAS

This article highlights the experimental research results on artificial milk use during the dairy replacement heifers growing. The farm scale trial was executed. 'Kolvolak' artificial milk use proved to affect growth rate during the first year of animal life. Identical developmental rate and milk productivity were observed lately. 5142 kg milk yield was registered in the cows during 305 lactation days. Fat content forms 3,56 % and advantages the other group yearlings per 198-208 kg. Percentage amounts 0,04-0,34%. Milk productivity increase results from skimmed and 'Kalvolak' artificial milk addition to the dairy feeds.

Key words: heifers, growing technology, artificial milk, milk productivity.

УДК 636.93:636.92

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ТА НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВІРІВНИЦТВА І КРОЛІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

Рецензенти: доктор с.-г. наук Савран В.П.; канд. с.-г. наук Ткачова І.В.

І.С. Вакуленко

Інститут тваринництва УААН

У статті викладені етапи становлення, розвитку, занепаду та перспективи розвитку хутрового звірівництва і кролівництва в Україні. Визначені основні важелі, що сприяли розвитку галузей в період 30-90-х років ХХ століття та напрями відродження і подальшого їх розвитку. Реалізація наукових розробок та багаторічного практичного досвіду ведення галузей дасть змогу у 2015 році досягти середньорічних обсягів виробництва м'яса кролів на рівні 100-120 тис. тонн, шкурок кролів – 20-25 млн.шт, нутрій – 15-20 тис.шт, норок – 450 тис.шт, песців – 20 тис.шт, лисиць сріблясто-чорних – 20 тис. штук; споживання м'яса кролів населенням України до 2,5 кг на одного мешканця за рік.

Ключові слова: хутрові звірі, кролі, технології, програма розвитку, виробництво, координація, селекція.

Підвищений попит до одомашнення кролів та хутрових звірів з'явився ще в 13-14 столітті. Проте, вагомого розвитку ці галузі набули в Україні лише за часів Радянського Союзу, в 50-70 роки. У ці часи було завезено широкий асортимент поголів'я за видовим та породним складом.

У цей період зусилля науковців та практиків були спрямовані на вивчення адаптаційних здатностей, визначення потенційних можливостей імпортованих видів звірів і порід та створення з їх використанням у різних регіонах держави високопродуктивних вітчизняних порід з унікальним забарвленням хутра і м'ясними ознаками.

Значний вклад у вирішення цих проблемних питань внесли російські та українські вчені і практики: Мініна І.С., Помитко В.М., Подоба Є.Б., Калмиков К.В., Мілованов Л.В., Зусман Н.С., Каплевський О.Й., Каплевський І.Й. та ін.

Цілеспрямованою селекційною працею цих вчених були створені вітчизняні породи кролів: сірий велетень, радянська шиншила, сріблястий, радянський мардер, російський горностаї, чорно-бурий та різнокольорові типи нутрій, норок, лисиць, песців.

В Україні, в одній із перших країн СНД в 70-90- роки ХХ ст. галузь кролівництва і звірівництва були переведені на промислову основу. У цей період у державі було створено і працювало біля 1300 кролеферм, із яких 30 із маточним поголів'ям від 2 до 5 тисяч у кожній, та біля 50 звірівницьких господарств.

Середньорічне виробництво високо дієтичного м'яса кролів було доведено до 130-140 тисяч тонн у живій масі, що перевершувало або було на рівні обсягів виробництва в таких країнах із високо розвинутим кролівництвом, як Франція, Італія, Португалія, Угорщина.

Виробництво м'яса кролів на одного мешканця в кращих регіонах країни було доведено до 5-6 кг. Щорічна заготівля кролешкурок становила 25-30, хутрових звірів – 2,5-3 млн. штук.

Такі виробничі показники гарантували чисельність маточного поголів'я в громадському секторі: норки – 500 тисяч, лисиць – 10 тисяч, песців 5 тисяч, нутрій – 800 тисяч, кролів (у громадському та індивідуальному секторі) – 6 млн. голів.

Стрімкому розвитку галузей у цей період сприяв напрацьований високий науково-технічний потенціал.

Були створені високопродуктивні породи кролів і типи звірів, розроблені високоефективні технології виробництва продукції, оптимальні проекти приміщень та варіанти кліток, засобів механізації й автоматизації виробничих процесів.

У вирішення зазначених питань вагомий вклад внесли вчені Інституту тваринництва УААН та дослідних станцій України: Мирось В.В., Вакуленко І.С., Меркушин В.В., Тоцька Л.Я., Склярів Г.А., Шабалтас М.Д., Храмцова Е.М., Фірсова Н.М.; та Всесоюзного Інституту кролівництва і звірівництва: Помитко В.М., Олександров В.М., Мілованов Л.В., Валєєв Н.Б., Орловський В.І., Вагін Є.А., Єремєєва К.М., Серебряков К.М.

Значний вклад також у розвиток кролівництва внесли вчені українських інститутів Укрсільгосппроект та УНДІМЕСГ.

Слід зазначити, що до 1991 року Всесоюзний науково-дослідний інститут кролівництва і хутрового звірівництва був головним науково-методичним координатором розвитку галузей.

Багаторічний аналіз показав, що розвиток цих галузей як у світовому масштабі, так і зокрема в Україні, обумовлений об'єктивними та суб'єктивними причинами і має спорадичний характер із характерними спадами та піднесеннями.

Так, за даними ФАО в 1991 р. світове виробництво кролятини сягало 4,1 млн. тонн, а до 2000 року знизилося на 40 % і становило 2,6 млн. тонн. З них біля

50 % кролятини виробляє Китай, Франція – 3,1 %, Іспанія – 1,5 %; Португалія – 1,6 %; Італія – 1,8 %; Україна – 0,6 %; Росія – 0,3 %.

Унаслідок кризових ситуацій в агропромисловому комплексі в Україні за останні 15 років відбулося скорочення маточного поголів'я кролів і звирів та виробництво продукції в 5-6 разів.

Проте, за останні роки чітко визначилась тенденція щодо відродження галузей. Відродження кролівництва і звирівництва відбувається в декількох напрямках: створення на базі існуючих і нових господарств племінних суб'єктів (племзаводи і племсуб'єкти); відновлення діяльності існуючих і створення нових кролеферм промислового типу, з маточним поголів'ям 500-1000 і більше голів кожна; збільшення кількості дрібних присадибних та фермерських господарств, в яких на даний період виробляється 97-98 % продукції кролівництва від загального обсягу.

Прискореному відродженню і подальшому розвитку галузей сприяє схвалена Кабінетом Міністрів України розроблена за безпосередньої участі Інституту тваринництва УААН "Державна програма розвитку та селекції кролівництва і звирівництва в Україні на 2005-2015 роки", яка передбачає реалізацію державної політики регулювання розвитку кролівництва і звирівництва, концентрацією фінансових, матеріально-технічних і інших ресурсів, виробничого і науково-технічного потенціалу.

Подальшому розвитку кролівництва сприяють також теоретичні, фундаментальні та прикладні розробки, виконані Інститутом тваринництва УААН за останні 10 років. До них належить наукове обґрунтування особливостей і закономірностей росту і розвитку організму при різних технологічних умовах вирощування, фізіологічних і біохімічних процесів та морфофункціонального становлення системи і тканин, обміну речовин та їхньої трансформації у м'ясну та хутрову продукцію й конверсійної здатності кролів, що дало можливість доповнити теоретичні основи періодизації індивідуального розвитку і формування в постнатальному онтогенезі м'ясної продуктивності кролів. На основі проведених досліджень розроблена породна енергоресурсозберігаюча технологія виробництва продукції кролівництва. Ці фундаментально-прикладні розробки виконані доктором сільськогосподарських наук Вакуленком І.С.

Вагомий вклад у селекційну роботу звирівництва внесені кандидатом біологічних наук Міхном В.І. Економічно-організаційні розробки в кролівництві і звирівництві проведені кандидатом економічних наук Поладяном З.А.

З періоду становлення України як самостійної держави (1991 р.) наукове забезпечення галузей і координацію наукових установ та племінних суб'єктів, в основному, здійснює Інститут тваринництва УААН, який з 2003 року за Наказом Міністерства аграрної політики України затверджено «Науково-методичним селекційним центром зі звирівництва і кролівництва».

На даний період в Україні функціонує біля 30 звирівницьких і кролівницьких господарств, із яких 20 надано статус племінних суб'єктів, а також біля 2-х тисяч фермерських і присадибних господарств.

У господарствах середнього й великого розміру на сучасний період зосереджено поголів'я: норок – 160 тис. голів; лисиць – 2; песців – 1; нутрій – 6; кролів – 25 тисяч голів. Проте, за період 2001-2005 років, з урахуванням біологічних і господарсько-корисних ознак, у галузях відбулася переорієнтація.

Більша увага надається кролівництву й нутрієвництву, технології вирощування яких є менш енергозатратними і широко практикуються у

фермерських і присадибних господарствах. Тому, в господарствах цієї категорії сконцентровано біля 1,3 млн. кролематок і 0,6 млн. голів нутрій.

Протягом усього періоду розвитку галузей кролівництва і звірівництва Інститут тваринництва УААН займається розробленням, упровадженням комплексних технологічних, селекційних, економіко-організаційних програм удосконалення галузей; координацією роботи племінних суб'єктів України, що спрямовано на підвищення племінного рівня, розширення та стабілізацію генофонду хутрових звірів та кролів; підготовкою висококваліфікованих наукових та науково-практичних кадрів для галузей звірівництва та кролівництва.

На базі проведених теоретичних досліджень розроблено та упроваджено:

- енерго- та ресурсозберігаючі технології інтенсивного виробництва продукції кролівництва і звірівництва;

- теоретичні і практичні положення інтенсивного вирощування кролів на промисловій основі, комплекс генетико-селекційних методів щодо створення високопродуктивних порід, типів, ліній, популяцій, а також збереження локальних видів та порід звірів і кролів;

- нормативно-правова документація, національні стандарти на різні види продукції, науково-методичні рекомендації, довідники, монографії, інструкції.

Успішна реалізація наукових розробок та багаторічного практичного досвіду ведення галузей сприяє подальшому розвитку кролівництва і звірівництва на вищому технологічному рівні й реалізації розробленої перспективної програми розвитку галузей, що забезпечить:

- створення сприятливих умов для нарощування виробництва конкурентоспроможної продукції кролівництва і звірівництва з метою гарантування продовольчої безпеки України та задоволення потреб населення в м'ясі кролів і хутряних виробах;

- досягнення у 2015 році середньорічних обсягів виробництва м'яса кролів на рівні 100-120 тис. тонн, шкурок кролів – 20-25 млн.шт, нутрій – 15-20 тис.шт, норок – 450 тис.шт, песців – 20 тис.шт, лисиць сріблясто-чорних – 20 тис. штук;

- підвищення споживання м'яса кролів населенням України до 2,5 кг на одного мешканця за рік;

- зниження собівартості виробництва м'яса кролів і хутра вітчизняного виробництва з метою більшої реалізації їх населенню;

- захист товаровиробників і внутрішнього ринку продукції кролівництва та хутра, формування експортного потенціалу;

- створення додаткових робочих місць і зайнятості населення в різних регіонах України;

Висновок. Напрацьований вітчизняний досвід ведення звірівництва і кролівництва та створений науково-технічний і технологічний потенціал гарантує відродження та подальший розвиток зазначених галузей в Україні.

Для успішного вирішення цієї проблеми необхідна стабільна державна дотація, ефективне і гарантоване ветеринарне забезпечення, відродження діяльності державного, обласних і районних товариств кролівників і звірівників-любителів та залучення комплексних систем, створених при Укоопспілках, що в найвищій мірі активізують діяльність приватних та фермерських господарств.

Бібліографічний список

1. Вакуленко И.С. Кролиководство /И.С. Вакуленко.- Х: Прапор, 1998.- 180 с. (11,25 усл.п.л.).

2. Реформування та розвиток підприємств агропромислового виробництва: посіб. у питаннях і відповідях; за ред. П.Т.Саблука. - К.: ІАЕ, 1999.- 532 с.
3. Помитко В.Н. Зоотехнические основы промышленного кролиководства /В.Н. Помитко.- Москва: Россельхозиздат.- 1984.
4. Вакуленко И.С. Кролиководство в Украине / И.С. Вакуленко // Агропром Украины, 1990.- № 4.- С. 43-45.
5. Мирось В.В. Довідник кролівника і звіривода /В.В.Мирось .- К.: Урожай, 1980.- С. 150.
6. Програма розвитку та селекції кролівництва і звірівництва в Україні на 2005-2015 роки /[В.О.Пабат, Д.М.Микитюк, О.М.Грінченко, І.С.Вакуленко].- К.: ТОВ «Атмосфера», 2006.- 32 с.

ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ И НАУЧНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЗВЕРОВОДСТВА И КРОЛИКОВОДСТВА В УКРАИНЕ

Вакуленко И.С., Институт животноводства УААН

В статье изложены этапы становления, развития, снижения и перспективы развития пушного звероводства и кролиководства в Украине. Определены основные факторы, способствовавшие развитию отраслей в 30-90 годы XX столетия и направления возрождения и последующего их развития. Реализация научных разработок и многолетнего практического опыта ведения отраслей позволит в 2015 году достичь среднегодовых объемов производства мяса кроликов на уровне 100-120 тыс. тонн; шкур: кроликов – 20-25 млн. шт., нутрий – 15-20 тыс. шт., норок – 450 тыс. шт., песцов – 20 тыс. шт., лис серебристо-черных – 20 тыс. штук; довести потребление крольчатины населением Украины до 2,5 кг на одного жителя в год.

Ключевые слова: пушные звери, кролики, технологии, программа развития, производство, координация, селекция.

DEVELOPMENTAL STAGES & SCIENTIFIC PROGRAMMING OF FUR-FARMING & RABBIT HUSBANDRY IN UKRAINE

Vakulenko I.; Institute of animal science, UAAS

This article highlights the net research results on developmental stages, degradation & prospects of fur-farming & rabbit husbandry in Ukraine. The determinant factors on the branch development in the 30-90-th of the bygone century & furred animal trend restoration were defined. The master plan was compiled.

Scientific elaborations and practical experience implementation of many years in the branch management procures to produce average annual 100-120 thousand tons rabbit meat, 20-25 ml. rabbit pelt pieces, 15-20 thousand coypu fur pieces, 450 thousand mink fur pieces, 20 thousand Arctic fox fur pieces, 20 thousand black fox fur pieces. Rabbit meat consumption presumed to form 25 kg per capita during a year in Ukraine. The above-mentioned data planned to be implemented in 2015.

Key words: furred animals, rabbits, technologies, master plan, production, coordination, selection.